

AUTOREFERAT

1. Imię i nazwisko: Izabela Kapera

2. Posiadane stopnie naukowe, tytuły zawodowe i dyplomy

- doktor nauk o Ziemi w zakresie geografii (2005): Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
Wydział Biologii i Nauk o Ziemi, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej

Tytuł dysertacji: *Perspektywy rozwoju turystyki w powiecie limanowskim wobec akcesji do Unii Europejskiej*

Promotor: prof. dr hab. Antoni Jackowski

Recenzenci: prof. dr hab. Bronisław Górz, prof. dr hab. Włodzimierz Kurek

- magister geografii (1997): Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Wydział Biologii i Nauk o Ziemi, kierunek: geografia

Tytuł pracy magisterskiej: *Atrakcyjność turystyczna Beskidu Wyspowego ze szczególnym uwzględnieniem Limanowej, Szczyrzyca i Rabki*

Promotor: Prof. dr hab. Antoni Jackowski

Inne:

- Kwalifikacje pedagogiczne do pracy nauczycielskiej (2003): Uniwersytet Jagielloński
Studium Pedagogiczne

- Dyplom ukończenia studiów specjalnych w zakresie dziennikarstwa (2000): Akademia Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Wydział Humanistyczny

- Certyfikat ukończenia Studium Zarządzania i Biznesu (1996): Uniwersytet Jagielloński, Wydział Prawa i Administracji, Zakład Ekonomii Stosowanej

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

- 01.10.2015 r. - obecnie, adiunkt, Wydział Prawa, Administracji i Stosunków Międzynarodowych Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

- 01.10.2009 - 30.09.2018 r., adiunkt, Wydział Turystyki i Rekreacji, Katedra Turystyki Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie

- 01.10.2006 – 30.09.2009 r., adiunkt, Instytut Turystyki i Rekreacji, Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie.

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017 r. poz.1789)

a) tytuł osiągnięcia naukowego

Rozwój zrównoważony turystyki. Problemy przyrodnicze, społeczne i gospodarcze na przykładzie Polski

b) (autor/autorzy, tytuł/tytuły publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzenci wydawniczy),

Kapera I., (2019), *Rozwój zrównoważony turystyki. Problemy przyrodnicze, społeczne i gospodarcze na przykładzie Polski*, Oficyna Wydawnicza AFM, Kraków, 222, s. , ISBN 978-83-66007-28-4

Recenzenci wydawniczy: prof. dr hab. S. Szumpich, prof. dr hab. Z. Witkowski

c) omówienie celu naukowego/artystycznego ww. pracy/prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Cel naukowy

Zagadnienia dotyczące rozwoju zrównoważonego mają charakter interdyscyplinarny, w związku z czym omawiane są w ramach szeregu dziedzin naukowych. Ostatnie lata to coraz częstsze próby przeniesienia prezentowanych zasad na grunt praktyczny, w ramach różnych gałęzi gospodarki, w której znaczącą rolę niejednokrotnie odgrywa turystyka. Działania takie są jednak nadal wyjątkiem, a nie regułą. Przedstawione na łamach pracy kwestie łączą zagadnienia teoretyczne dotyczące rozwoju zrównoważonego prezentowane przez naukowców, z możliwościami i rzeczywistym ich wdrażaniem, w ramach działań z zakresu turystyki. Implikacji koncepcji towarzyszą niejednokrotnie problemy przyrodnicze, społeczne i gospodarcze. Poznanie natury, a także środków przeciwdziałania trudnościom, wymaga dalszych rozważań. Zasadnym jest więc zaprezentowanie spojrzenia na działania w zakresie rozwoju zrównoważonego nie poprzez retorykę, ale z punktu widzenia wprowadzania i realizacji zasad w praktyce. Analiza publikacji z zakresu turystyki zrównoważonej, potwierdza tezę o istnieniu wyraźnej luki poznawczej w teoretycznych i empirycznych rozważaniach na temat rozwoju zrównoważonego. Sytuację komplikuje fakt zmieniającego się podejścia do kwestii rozwoju zrównoważonego oraz szerszego spojrzenia, także na człowieka i jego działalność, w odniesieniu do nowego paradygmatu. Przedstawione powyżej przesłanki doprowadziły do

powstania monografii osadzonej w problematyce z zakresu geografii, która łączy zagadnienia przyrodnicze i społeczno-ekonomiczne. Celem wypełnienia zidentyfikowanej luki poznawczej w omawianym obszarze, podjęta została próba opracowania autorskiego zestawu wskaźników rozwoju zrównoważonego turystyki, stanowiącego efektywne narzędzie wspierające planowanie turystyczne, w procesie zarządzania przestrzenią turystyczną. Mając na uwadze to, że nakreślony niedosyt poznawczy obejmuje zarówno wymiar teoretyczny, jak i empiryczny, główny cel prowadzonych rozważań rozłożono na dwa komponenty:

- cel teoretyczny (C1) – przedstawienie koncepcji rozwoju zrównoważonego w aspekcie założeń teoretycznych oraz ich implementacji w praktyce, wraz z konstrukcją teoretycznego zestawu wskaźników zrównoważenia turystyki;
- cel empiryczny (C2) – empiryczna weryfikacja wskaźników turystyki zrównoważonej w odniesieniu do województw w Polsce, wraz z dodatkową analizą, przy użyciu narzędzi pomocniczych skierowanych do podmiotów rynku usług turystycznych.

Tak zdefiniowane cele główne implikują następujące cele szczegółowe:

C.1.1 Konceptualizacja idei rozwoju zrównoważonego oraz przedstawienie jej wdrażania w praktyce (Rozdział 1).

C.1.2 Konceptualizacja idei rozwoju zrównoważonego w turystyce oraz przedstawienie jej wdrażania w praktyce (Rozdziały 2 i 3).

C.1.3 Identyfikacja i analiza dotychczasowych głównych propozycji zastosowania wskaźników turystyki, bazujących na zasadach rozwoju zrównoważonego, wraz z diagnozą problemów związanych z operacjonalizacją pojęcia i pomiaru rozwoju zrównoważonego turystyki (Rozdział 2).

C.1.4 Opis i identyfikacja uwarunkowań oraz stanu obecnego rozwoju turystycznego Polski w świetle możliwości rozwoju zrównoważonego turystyki (Rozdział 3).

C.1.5 Identyfikacja obszarów problemowych w odniesieniu do turystyki zrównoważonej w Polsce (Rozdziały 4, 5 i 6).

C.2.1 Opracowanie metodyki badania turystyki zrównoważonej za pomocą wskaźników rozwoju zrównoważonego w Polsce, w tym konstrukcja narzędzi pomocniczych (Rozdział 7).

C.2.2 Empiryczna analiza przy użyciu wskaźników stopnia zrównoważenia turystyki w ujęciu regionalnym, na podstawie dostępnych danych statystycznych (Rozdział 7).

C.2.3 Empiryczna analiza przy użyciu narzędzi pomocniczych, skierowanych do turystów odwiedzających Polskę i menedżerów obiektów noclegowych znajdujących się na terenie Polski (Rozdział 7). Pogłębione studia literaturowe z zakresu badań nad turystyką zrównoważoną pozwoliły na sformułowanie następujących hipotez badawczych, przyjętych w ramach prowadzonych badań empirycznych:

- W polskiej turystyce widoczne są dysproporcje we wdrażaniu zasad rozwoju zrównoważonego między regionami.
- W polskiej turystyce widoczna jest zależność między wskaźnikami rozwoju zrównoważonego turystyki a wskaźnikami rozwoju infrastruktury noclegowej i jej wykorzystania w układzie regionalnym w Polsce.
- Idea rozwoju zrównoważonego jest znana turystom korzystającym z obiektów działających w obrębie rynku usług turystycznych w Polsce.
- Turysty korzystający z obiektów działających na rynku usług turystycznych w Polsce uważają, że w ramach bazy noclegowej powinny być wdrażane praktyki z zakresu rozwoju zrównoważonego.
- Idea rozwoju zrównoważonego jest znana interesariuszom działającym na rynku turystycznych usług noclegowych w Polsce.
- W ramach podmiotów turystycznych działających na rynku turystycznych usług noclegowych podejmowane są próby implementacji zasad rozwoju zrównoważonego.

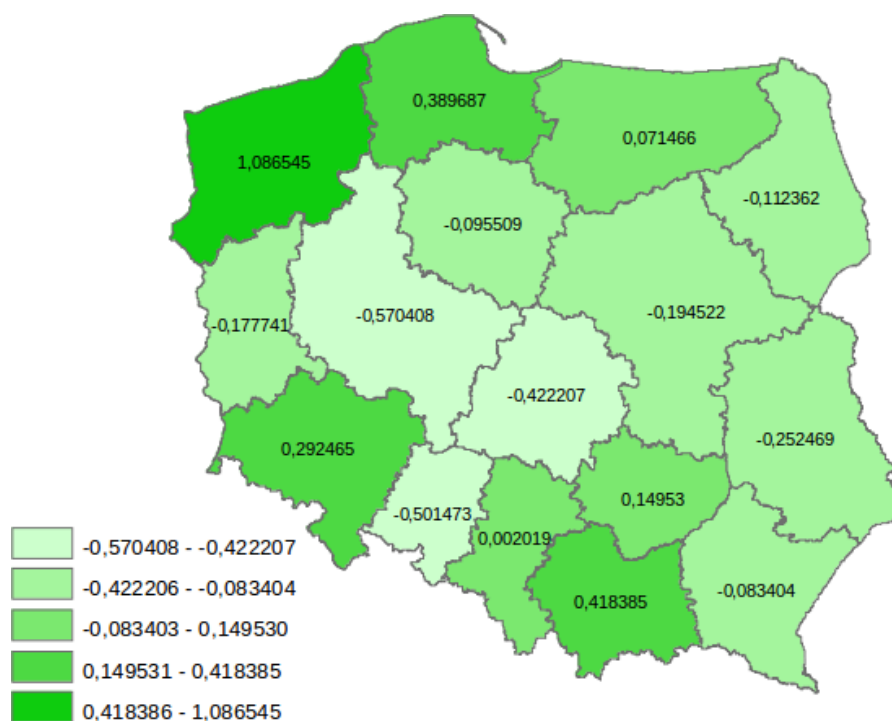
Osiągnięcie przedstawionych powyżej zamierzeń wymagało zastosowania obszernego warsztatu badawczego, poczynwszy od krytycznej analizy materiałów źródłowych, przez opracowania koncepcyjne w zakresie konstrukcji wskaźników rozwoju zrównoważonego, do wielopłaszczyznowych badań empirycznych. Studia nad omawianym zagadnieniem rozpoczęto od analizy i krytyki piśmiennictwa z zakresu omawianego zagadnienia, a następnie przeprowadzono badanie dokumentów, w tym strategii rozwoju, planów zagospodarowania przestrzennego i raportów dotyczących turystyki. W pracy skorzystano również z materiałów statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego. Takie postępowanie pozwoliło na określenie celu badań oraz na zaprojektowanie narzędzi badawczych. Wykorzystano kwestionariusze ankietowe, które przedstawiono do uzupełnienia turystom i przedstawicielom obiektów noclegowych. W ramach wcześniejszych badań, formularze zostały wypełnione przez samorządowców na poziomie gmin (będących przedstawicielami lokalnych społeczności) oraz

pracowników parków narodowych. Wyniki ankiet zostały zaprezentowane w monografii autorki *Rola samorządu terytorialnego w gospodarowaniu i zarządzaniu przestrzenią turystyczną* oraz w artykułach opublikowanych na łamach czasopism zarówno krajowych, jak i zagranicznych, np. publikacja *Sustainable Tourism Development Efforts by Local Governments in Poland*. Wzbogacenie spojrzenia na omawianą problematykę, o punkt widzenia turystów i przedsiębiorców działających w sektorze turystyki, pozwala na kompleksową analizę zagadnienia.

Wyniki

W opracowaniu niniejszej monografii przedstawiono koncepcję rozwoju zrównoważonego w aspekcie założeń teoretycznych oraz ich implementacji w praktyce wraz z konstrukcją teoretycznego zestawu wskaźników zrównoważenia turystyki (cel teoretyczny C1). Następnie dokonano empirycznej weryfikacji wskaźników turystyki zrównoważonej w odniesieniu do województw w Polsce wraz z dodatkową analizą przy użyciu narzędzi pomocniczych, skierowanych do podmiotów rynku usług turystycznych (cel empiryczny C2). Przeprowadzona w pierwszych rozdziałach analiza potwierdziła istnienie problemów w rozumieniu zjawiska rozwoju zrównoważonego, także w odniesieniu do turystyki. Już samo sprecyzowanie pojęcia rozwój jest niejednoznacznie formułowane (Butowski, Włodarczyk, 2016). Na zamęt terminologiczny zaistniały w literaturze naukowej związany z wypracowaniem operacyjnej interpretacji *sustainability* przez różne dyscypliny zwraca uwagę Mika (2014). Do podobnych wniosków doszła Niezgoda (2004), która podkreśla, że w kwestii definicyjnej brakuje jednomyślności, co powoduje chaos w interpretacji zagadnienia. Jednocześnie jak zauważa Guzal-Dec (2015), nie został w pełni wykształcony zintegrowany model rozwoju zrównoważonego. Brak ram odniesienia znajduje przełożenie na stosunkowo rzadko podejmowane w Polsce próby pomiaru rozwoju zrównoważonego w odniesieniu do turystyki. W związku ze zidentyfikowaną luką poznawczą zaproponowano zestaw wskaźników rozwoju zrównoważonego turystyki. Przed dokonaniem wyboru kluczowych wskaźników stworzona została baza oparta na wskaźnikach rozwoju zrównoważonego turystyki opracowanych przez Komisję Europejską – na podstawie ich reprezentatywności i przydatności do zastosowania w Polsce. Innym czynnikiem, który miał wpływ na dobór wskaźników, była potencjalna dostępność danych. Jednak w niektórych przypadkach z powodu ich braku, nie można było oszacować zaproponowanych przez UE wskaźników dla Polski. W tej sytuacji, jak również

wtedy gdy uznano, że niektóre parametry nie są w pełni uwzględnione, zaproponowano nowe wskaźniki w celu zastąpienia lub uzupełnienia. Przy omawianym postępowaniu obowiązywało założenie, że wskaźniki zastępcze muszą opisywać te same zagadnienia i obejmować te same aspekty. Innym czynnikiem brany pod uwagę podczas badania, była możliwość ich zastosowania na poziomie lokalnym, regionalnym lub krajowym. Zaproponowany zestaw jest przykładem ilustrującym integrację ekspertyz naukowych i doświadczeń lokalnych. Warunkiem wstępnym jest pewien stopień uproszczenia w celu zapewnienia decydom informacji dla praktycznego wykorzystania i zrozumiałych dla ogółu społeczności. Naturalną bazą do budowy wskaźników rozwoju zrównoważonego w Polsce są zasoby danych statystyki publicznej, w tym statystyki regionalnej i lokalnej (Borys, 2007). W zawiązku z tym skorzystano z Banku Danych Lokalnych, czyli zbioru danych o sytuacji społecznej, ekonomicznej i stanie środowiska w Polsce. Ze względu na fakt, że stosunkowo duża liczba analizowanych wskaźników mogła powodować utrudnienia w interpretacji, zdecydowano o użyciu wskaźników zgeneralizowanych – dla każdej grupy aktywności – oraz jednego wskaźnika ogólnego (Neukrug, Fawcett, 2015). Ponieważ jednak poszczególne wskaźniki oparte były o różne jednostki (np. procent, powierzchnię, objętość), do wyliczania wskaźników zgeneralizowanych wykorzystano dane poddane wcześniejszej standaryzacji przez średnią i odchylenia standardowe (Ferguson, Takane, 2009; Sokal, Rohlf, 1995). Uzyskana w ten sposób wartość informuje, w jednostkach wyrażonych odchyleniem standardowym, jak bardzo konkretna wartość wskaźnika (w tym przypadku dla województwa) odbiega od wartości przeciętnej (w analizowanym przypadku średniej ze wszystkich województw). Wskaźniki zostały, podobnie jak w przypadku propozycji Komisji Europejskiej ujęte w czterech obszarach: zarządzania destynacją (A), wartości ekonomicznej (B), wpływu społecznego i kulturowego (C) oraz wpływu na środowisko przyrodnicze (D). Przedstawione analizy wykazały, że pomiędzy województwami istnieją różnice we wdrażaniu zasad rozwoju zrównoważonego (Rycina 1). I choć struktura przestrzenna w każdym kraju jest niejednorodna, co wiąże się ze zróżnicowanym poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego uwarunkowanego szeregiem czynników, tworzenie spójnej polityki rozwoju zrównoważonego turystyki wymaga uwzględnienia polityki turystycznej, realizowanej na terenie kraju i w odniesieniu do poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego, zarówno w przypadki kwestii przyrodniczych, społecznych jak i gospodarczych.

Rycina 1. Województwa a rozwój zrównoważony turystyki (zestawienie zbiorcze obszar A, B, C, D). Opracowanie własne

Biorąc pod uwagę poziom zrównoważenia turystyki, widoczna jest wiodąca pozycja województwa zachodniopomorskiego (1,086545) i słaba wielkopolskiego (-0,570408). Na wysoki wynik województwa zachodniopomorskiego składa się m.in. największa liczba gmin prowadzących monitoring zjawisk związanych z turystyką, uwzględnienie w dokumentach strategicznych turystyki oraz wysoka pozycja w obszarach B i C. Przeprowadzona dalej analiza wybranych wskaźników dotyczących infrastruktury noclegowej i jej wykorzystania (funkcji turystycznej Baretje'a; intensywności ruchu turystycznego wg Schneidera; intensywności ruchu turystycznego wg Charvata; rozwoju bazy noclegowej; gęstości ruchu; gęstości bazy noclegowej, liczby turystycznych obiektów noclegowych na 100 km²) pozwoliła na potwierdzenie wysokiej pozycji województwa zachodniopomorskiego w trzech spośród siedmiu przypadków (funkcji turystycznej Baretje'a; intensywności ruchu turystycznego Schneidera i Charvata). Na dalszym etapie postępowania badawczego przeprowadzono analizę zależności pomiędzy ogólnym wskaźnikiem zrównoważenia województwa a wskaźnikami dotyczącymi infrastruktury noclegowej. Wykorzystano do tego celu technikę regresji krokowej wstecznej (ang. *Backward stepwise regression*), a także korelację Pearsona. W wyniku regresji

krokowej wyjściowy, uwzględniający wszystkie zmienne model wykazywał bardzo wysokie dopasowanie ($R^2_{k=0}=0,8778; p_{k=0}=0,0041$). W kolejnych krokach dopasowanie to spadało ($R^2_{k=1}=0,8771, p_{k=0}=0,0011; R^2_{k=2}=0,8762, p_{k=2}=0,0023; R^2_{k=3}=0,8745, p_{k=3}=0,0004; R^2_{k=4}=0,8639, p_{k=4}=0,0001; R^2_{k=0}=0,8458, p_{k=0}=0,0001$), co znacznie ogranicza możliwość wykorzystania modelu do stawiania wniosków. W tej sytuacji obliczono współczynniki regresji pomiędzy ogólnym wskaźnikiem zrównoważenia a wybranymi wskaźnikami. Wyniki wskazują na istnienie korelacji między wskaźnikami dotyczącymi infrastruktury noclegowej i jej wykorzystania a zaproponowanymi wskaźnikami rozwój zrównoważonego turystyki (Tabela 1).

Tabela 1. Wartości korelacji pomiędzy ogólnym wskaźnikiem zrównoważenia turystyki a poszczególnymi wskaźnikami dotyczącymi infrastruktury noclegowej i jej wykorzystania

Wskaźnik dotyczący infrastruktury noclegowej i jej wykorzystania	R Pearsona	P
Wskaźnik intensywności ruchu wg Charvata	0,9131	<0,0001*
Wskaźnik funkcji turystycznej Baretje'a	0,8739	<0,0001*
Wskaźnik intensywności ruchu wg Schneidera	0,8439	<0,0001*
Gęstość bazy noclegowej	0,7956	0,0002*
Liczba obiektów noclegowych na 100 km ²	0,6954	0,0027*
Gęstości ruchu	0,4785	0,0608
Wskaźnik rozwoju bazy noclegowej	-0,4485	0,0814

Źródło: opracowanie własne

* oznaczono wartości p, zachowujące istotność po uwzględnieniu poprawki Bonferroniego (ang. *Bonferroni correction*) na wielokrotne powtórzenia testu.

Uzupełnieniem przedstawionych analiz były badania ankietowe przeprowadzone zarówno wśród turystów korzystających z obiektów działających na rynku usług turystycznych oraz wśród gestorów turystycznej bazy noclegowej. Analizy wykazały, że ponad jedna trzecia (36,45%) turystów deklaruje znajomość idei rozwoju zrównoważonego. Wiedza ta związana jest z wykształceniem ($\chi^2=12,130; p=0,0164$), ponieważ respondenci z wykształceniem wyższym deklarują ją najczęściej. Ponad połowa ankietowanych uważa, że w hotelach powinny być prowadzone działania proekologiczne i jest to frakcja istotnie wyższa niż grupa działań prospołecznych ($\chi^2 =26,497; p<0,0001$). Dla porównania: koncepcja ta jest znana 65% reprezentantów przedsiębiorstw sektora turystycznego. Niemal $\frac{3}{4}$ respondentów odpowiedziało,

że w obiekcie którego dotyczy badanie podejmowane są działania z zakresu rozwoju zrównoważonego, jednak częściej taka aktywność jest widoczna w przypadku obiektów należących do międzynarodowych systemów i sieci hotelowych. Znamienne jest także to, że ponad $\frac{3}{4}$ respondentów nocujących w obiektach na terenie Polski nie wykazuje się wiedzą, czy tam gdzie przebywają, są podejmowane działania na rzecz rozwoju zrównoważonego. Osiągnięty wynik zwraca uwagę na wzmożoną potrzebę informowania o stosowaniu opisywanych działań i częściowo wiąże się z omawianym wcześniej problemem rozumienia samej koncepcji. Promowanie rozwiązań proekologicznych i prospołecznych wśród turystów, prawdopodobnie w konsekwencji wpłynie na stosowanie działań w tym zakresie przez przedsiębiorców. Spojrzenie od strony przedstawicieli przemysłu hotelarskiego na kwestie rozwoju zrównoważonego jest często wyrażone przez cele biznesowe i strategie. W ten sposób wiodące na świecie sieci hotelowe opracowują programy zrównoważonego rozwoju, które są przygotowywane w dużej mierze (choć niekoniecznie wyłącznie) ze względu na własne interesy handlowe (Kapera, 2018). W takiej sytuacji nacisk kładzie się na zwiększenie wydajności w wielu obszarach środowiskowych i społecznych, a nie na utrzymanie naturalnych ekosystemów, czy wyczerpujących się zasobów naturalnych (Jones, Hillier, Comfort, 2016). W ramach międzynarodowych systemów i sieci hotelowych wprowadzane są też próby monitoringu implementacji omawianych działań, opierające się np. na stopniu redukcji zużycia energii lub wody. Takie oszacowania są jednak sporadyczne i charakterystyczne dla wybranych przedsiębiorstw hotelarskich. Pozytywne efekty można zwiększyć między innymi także poprzez edukację zainteresowanych stron. Kazimierczak proponuje wsparcie turystyki zrównoważonej na etycznym filarze odnoszącym się do całej sfery relacji kulturowych, zwracając jednocześnie uwagę na leżącą u podstaw całego procesu edukację, bez której trudno byłoby mówić o wprowadzeniu koncepcji w życie (Kazimierczak, 2010). Nadal aktualne pozostaje stwierdzenie, że w kwestii wdrożenia zasad rozwoju zrównoważonego Polska potrzebuje holistycznego podejścia obejmującego organizację, zmiany prawne, polityczne i mentalne (Niezgoda 2004). Jednak jak piszą Durydiwka, Kowalczyk, Kulczyk (2010) nie należy turystyki zrównoważonej traktować jako „synonimu skutecznej ochrony zasobów środowiska, recepty na osiągnięcie łatwych i szybkich korzyści ekonomicznych, czy też sposobu na pozbycie się problemów społecznych w regionie”.

Podsumowanie

Rozwój turystyki z pewnością będzie nadal miał zarówno pozytywny, jak i negatywny wpływ na środowisko naturalne oraz społeczno-gospodarcze, a przedstawione problemy będą się zmieniać w miarę pojawiających się nowych okoliczności. Część z dotychczasowych trudności można próbować przezwyciężyć już na etapie planowania rozwoju turystyki oraz poprzez włączenie w omawiane działania wszystkich zainteresowanych stron. Zaangażowanie społeczności w planowanie, rozwój i zarządzanie turystyką może mieć kluczowe znaczenie dla zminimalizowania skutków negatywnych. Struktury partycypacyjne, dzięki którym władze na różnych szczeblach mogą współpracować z interesariuszami, powinny planować, rozwijać i zarządzać turystyką w sposób zrównoważony. Tymczasem opracowywane dotychczas strategie rozwoju turystyki w Polsce są zjawiskiem stosunkowo rzadkim i sporadycznie tylko nawiązującym bezpośrednio do zasad rozwoju zrównoważonego. Dodatkowo zaangażowanie mieszkańców destynacji turystycznych w proces planowania turystyki często zaczyna i kończy się na etapie konsultacji społecznych. Kluczem do bardziej zrównoważonej turystyki jest praca w partnerstwach na terenie miejsc docelowych. Widoczne, rosnące zainteresowanie kwestiami rozwoju zrównoważonego zarówno wśród turystów, jak i przedsiębiorców działających na rynku turystycznym stwarza możliwość uruchomienia kolejnych inicjatyw w zakresie współpracy. Jednocześnie skuteczne zarządzanie przestrzenią turystyczną wymaga monitoringu rozwoju turystyki. Takie działania są stosunkowo rzadko podejmowane w ramach jednostek samorządu terytorialnego na terenie Polski. Przeprowadzona analiza wykazała, że w polskiej turystyce wykształcony dotychczas paradygmat rozwoju zrównoważonego wymaga modernizacji działań w zakresie wdrażania idei i jej praktycznego zastosowania. Tradycyjny model rozwoju turystyki w Polsce powinien w przyszłości wzorować się na modelu opartym na rozwoju zrównoważonym. W celu zmiany konieczne jest wypracowanie wskaźników rozwoju zrównoważonego turystyki, które powinny być centralnym elementem procesu planowania i zarządzania turystyką. Zaproponowane w pracy sposoby pomiaru będą wymagały ciągłego przeglądu i adaptacji w miarę udostępniania coraz bardziej użytecznej wiedzy, czy technologii oraz pojawiających się nowych trudności. Chociaż przedstawiony zestaw wskaźników testowano dla województw w Polsce nie ma powodu, by nie mógł być zastosowany na innych poziomach jednostek samorządu terytorialnego, czy w odniesieniu do miejscowości. Autorski dobór wskaźników, oparty na krytycznej analizie literatury z zakresu rozwoju zrównoważonego turystyki, posiada walor uniwersalności i może być wykorzystywany do badania innych

jednostek. Niemniej jednak monitoring turystyki zrównoważonej to coś więcej niż tylko określenie odpowiednich wskaźników. Jednym z najbardziej uderzających problemów przy ich szacowaniu był brak odpowiednich danych. Chociaż turystyka odgrywa ważną rolę w gospodarce kraju, w trakcie badania uwidocznili się brak szczegółowych informacji, które umożliwiłyby dokładne monitorowanie jej rozwoju. Jednocześnie wskaźniki rozwoju zrównoważonego turystyki wymagają także danych innych niż tylko te zebrane przy użyciu informacji z Głównego Urzędu Statystycznego. Dlatego w celu zrekompensowania tego braku wprowadzono wskaźniki zastępcze oraz wykonano analizy w oparciu o narzędzia pomocnicze. Przedstawione problemy wskazują na konieczność ewolucji badań w dziedzinie wskaźników turystyki zrównoważonej, co może przyczynić się do poprawy jakości i ilości dostępnych danych. Zaproponowane spojrzenie stanowi też punkt wyjścia do dalszych analiz. Podjęcie tematu rozwoju zrównoważonego w turystyce pozostaje w związku z potrzebami społecznymi i edukacyjnymi oraz z programami rozwoju zrównoważonego Polski. Jednocześnie uzyskane wyniki mogą być użyteczne dla podmiotów zajmujących się rozwojem turystyki, a w konsekwencji wpływać na podniesienie innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki, bazującej częściowo na turystyce.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo - badawczych (artystycznych).

Okres przed uzyskaniem stopnia doktora (do 2005 r.)

Moje zainteresowania naukowe rozwinęły się podczas studiów geograficznych na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie w 1997 r. obroniłam pracę magisterską dotyczącą zagadnień z zakresu geografii turystyki przygotowaną pod opieką promotorską Pana prof. dr hab. Antoniego Jackowskiego. W trakcie studiów magisterskich poszerzałam swoje zainteresowania poprzez udział w międzynarodowym kursie *The Baltic Sea Environment* oraz w zajęciach realizowanych przez Studium Zarządzania i Biznesu (Uniwersytet Jagielloński, Wydział Prawa i Administracji, Zakład Ekonomii Stosowanej), a także w kursach zawodowych (pilotów wycieczek, czy wychowawców kolonijnych). Po studiach magisterskich ukończyłam Studia Specjalne w zakresie Dziennikarstwa realizowane w Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie (obecnie Uniwersytet Pedagogiczny) na Wydziale Humanistycznym, a w 2003 r. uzyskałam kwalifikacje pedagogiczne (Studium Pedagogiczne Uniwersytetu Jagiellońskiego), zrealizowałam warsztaty z *Emisji głosu i pracy z tekstem* oraz uzyskałam certyfikat *First Certificate in English* (wydany przez University of Cambridge, Local

Examinations Syndicate). Zdobyte kwalifikacje pozwoliły mi na zatrudnienie w Polskiej Żegludze Bałtyckiej S.A. na stanowisku inspektora do spraw turystyki oraz na równoległą współpracę dziennikarską. Okres tej pracy to czas, kiedy skupiałam się na aplikacyjnym wymiarze badań. Krytyczny przegląd literatury przedmiotu, uczestnictwo w kursach i szkoleniach z zakresu turystyki oraz samo doświadczenie zawodowe przyczyniły się do kompleksowego spojrzenia na zagadnienia geografii turystyki oraz wpłynęły na skryształowanie się moich zainteresowań naukowo-badawczych, które mogłam rozwijać w kolejnych latach, w ramach studiów doktoranckich. W okresie studiów doktoranckich opublikowałam zarówno artykuły naukowe dotyczące zagadnień z pogranicza geografii turystyki oraz geografii religii, jak i w ramach współpracy dziennikarskiej, materiały prasowe związane z tematyką regionalną oraz lokalną. W 2005 r. uzyskałam na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, na podstawie rozprawy doktorskiej *Perspektywy rozwoju turystyki w powiecie limanowskim wobec akcesji do Unii Europejskiej* stopień doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii. Promotor w przewodzie doktorskim został Pan prof. dr hab. Antoni Jackowski, a recenzentami: Pan prof. dr hab. Bronisław Górz, Pan dr hab. Włodzimierz Kurek.

Po uzyskaniu stopnia doktora (lata 2006-2019)

Po uzyskaniu stopnia doktora konsekwentnie kontynuuję podjęte kierunki badań w obszarze geografii. Od początku pracy naukowo-badawczej zainteresowania ogniskowały się w szczególności wokół problematyki turystyki. W prowadzonej przeze mnie działalności naukowo-badawczej mogę wyróżnić cztery wiodące i powiązane ze sobą nurty badawcze:

- I. Rozwój zrównoważony turystyki
- II. Działania jednostek samorządu terytorialnego w kształtowaniu przestrzeni turystycznej
- III. Hotelarstwo
- IV. Potencjał turystyczny – uwarunkowania, możliwości i zagrożenia rozwoju turystyki

Pierwszy z wymienionych nurtów badawczych, czyli rozwój zrównoważony turystyki widoczny jest z równym nasileniem od początku pracy naukowej. Łącząc pozostałe wątki stał się ich ukoronowaniem w ramach wskazanej na początku autoreferatu monografii. Zgromadzony, materiał przedstawiłam także, w postaci licznych artykułów naukowych i rozdziałów w opracowaniach zbiorowych oraz referatów prezentowanych na międzynarodowych i krajowych konferencjach (Załącznik nr 5).

W odniesieniu do drugiego nurtu badawczego owocem zainteresowań jest przede wszystkim monografia *Rola samorządu terytorialnego w gospodarowaniu i zarządzaniu przestrzenią turystyczną* oraz artykuł *Sustainable Tourism Development efforts by local governments In Poland*, opublikowany w czasopiśmie znajdującym się w bazie Journal Citation Reports (JRC) (MNiSW, część A wykazu czasopism naukowych). W przypadku monografii przedmiotem rozważań były zadania jednostek samorządu terytorialnego podejmowane na rzecz kształtowania przestrzeni turystycznej. Celem opracowania była identyfikacja, analiza i ocena działań organów samorządu terytorialnego podejmowanych w procesie zarządzania przestrzenią turystyczną Polski. Warto podkreślić, że turystyka będąca dziedziną szeroko korzystającą z przestrzeni, wpływa na nią najczęściej negatywnie. W celu ograniczenia negatywnych następstw związanych z rozwojem turystyki pomocne są odpowiednio przeprowadzone działania planistyczne. Jednocześnie zarządzanie przestrzenią turystyczną powinno być uwarunkowane typem tej przestrzeni. Szczegółowa uwaga winna skupić się analizie czynników i trendów występujących w zarówno w turystyce jak i związanych z zagospodarowaniem przestrzeni oraz na monitoringu zjawisk przestrzennych i turystycznych. Powiązanie szeregu procesów, w tym zarządzania, gospodarowania przestrzenią i turystyki wymaga spójnych polityk na poziomie lokalnym, regionalnym, czy w skali kraju. Skuteczność realizacji polityki turystycznej jest uwarunkowana polityką informacyjną, dialogiem z mieszkańcami oraz gotowością do współpracy (w tym wewnątrzregionalnej, z regionami sąsiednimi, międzynarodowej). Do sporych wyzwań stojących przed jednostkami samorządu terytorialnego w zarządzaniu przestrzenią turystyczną należy wypracowanie kompromisu między potrzebą wzrostu gospodarczego a ochroną środowiska przyrodniczego. Sytuację komplikuje także fakt ograniczonych zasobów finansowych oraz niejednokrotnie brak jasnych przepisów. Znamienne jest to, że większość z gmin źle oceniła dotychczasową współpracę ze środowiskiem naukowym. W odczuciu autorki głównie dlatego, że razem podejmowane inicjatywy jak dotąd występują sporadycznie. Przekłada się to na rzadką praktykę monitorowania zjawisk turystycznych przez jednostki samorządu terytorialnego. Kontynuacją przedstawionych w monografii rozważań były dalsze badania autorki, które znalazły odzwierciedlenie na łamach przywoływanego wyżej artykułu. Tu celem było zdiagnozowanie działań podejmowanych przez jednostki samorządu na szczeblu lokalnym na rzecz rozwoju zrównoważonego w turystyce, identyfikacja obszarów problemowych oraz nakreślenie propozycji rozwiązań. Wykazano, że ponad połowa samorządów

gmin w Polsce deklaruje uwzględnianie zasad rozwoju zrównoważonego podczas podejmowania działań z zakresu turystyki. Jednocześnie lokalni władarze sygnalizują istnienie konfliktów w związku z współpracą w dziedzinie turystyki, jednak jak wykazano w opracowaniu konfliktów jest zdecydowanie mniej przy wyższej ocenie współpracy. I w tym przypadku odpowiednie działania planistyczne oraz monitorujące mogłyby ograniczyć lub choć częściowo rozwiązywać sytuacje konfliktowe, których natężenie uwidacznia się w przypadku gmin mających na swym terytorium obszary chronione. Szerszą analizę zakresu i ocenę współpracy parków narodowych z władzami samorządowymi na rzecz rozwoju turystyki zaprezentowałam we wcześniejszych badaniach (Kapera, 2017). Dotyczą one diagnozy wspólnie podejmowanych działań z zakresu turystyki nakreśloną z perspektywy wszystkich (23) parków narodowych w Polsce. Obszary te odwiedza rocznie około 11 mln turystów. Większość przedstawicieli parków (61%) wskazało na istnienie konfliktów związanych z rozwojem turystyki (Kapera, 2017). Zagadnienie jest o tyle skomplikowane, że w przypadku regionów z wysokiej rangi walorami naturalnymi, szczególnie zaś objętymi ochroną notuje się wysoki poziom specjalizacji w dziedzinie turystyki, co może wpływać na słabsze wyniki społeczno-gospodarcze. To powoduje konieczność nowego podejścia do projektowania rozwoju turystyki w ujęciu terytorialnym. Na tym tle ponownie ujawnia się potrzeba wzmoczonych działań w zakresie edukacji i promocji rozwoju zrównoważonego, a także zmian legislacyjnych oraz w sposobie zarządzania rozwojem turystyki na szczeblu lokalnym. Jednocześnie warto podkreślić, że wdrażanie zasad rozwoju zrównoważonego nie stanowi odpowiedzi na wszelkie problemy współczesnej turystyki. Przyczynia się do większej dbałości o środowisko przyrodnicze, społeczności lokalne oraz wpływa na zadowolenie turystów. Jednocześnie przyjęcie tych zasad wymaga ze strony zarówno turystów, jak i społeczności lokalnych wraz z reprezentującymi ich władzami wysiłku do wprowadzania samoograniczeń.

W trzecim z wskazanych nurtów badawczych dotyczącym hotelarstwa za większe osiągnięcie uważam kolejny artykuł opublikowany w czasopiśmie znajdującym się w bazie Journal Citation Reports (JRC) (również bez współautorów) pt. *Hotel gastronomy as viewed by customers* oraz publikacje związane z rozwojem zrównoważonym w hotelarstwie, jak np. *Pro-ecological efforts, as assessed by hotel guests* i *Rozwój zrównoważony w hotelarstwie – między teorią a praktyką w Polsce*. W przypadku pierwszej pracy zainteresowanie oferta gastronomiczną hotelu stanowiło przedsiomek do dalszych, obecnie realizowanych badań związanych z gastronomią lokalną w turystyce analizowanych przez pryzmat rozwoju

zrównoważonego. Celem było określenie znaczenia gastronomii hotelowej z perspektywy klienta obiektu noclegowego, poznanie oczekiwań gości wobec gastronomii hotelowej, a następnie nakreślenie wytycznych w zakresie rozwoju oferty gastronomicznej dla hoteli. Uzyskane w ten sposób wyniki są wartościowe dla sektora hotelarskiego, tym bardziej, że literatura dotycząca omawianego zagadnienia jest ograniczona. Nurt badawczy związany z hotelarstwem w następnych latach był kontynuowany, odnosząc się coraz bardziej do kwestii rozwoju zrównoważonego, co szczególnie jest widoczne na przykładzie dwóch wspomnianych wyżej artykułów. Celem pierwszego było zbadanie, czy działania proekologiczne podejmowane w hotelach są istotne dla ich gości. Poddanie pod analizę tego typu tematyki wiąże się z przekonaniem autorki o tym, że sektor hotelarski stanowiący jeden z filarów przemysłu turystycznego może odegrać kluczową rolę w propagowaniu działań przyjaznych dla środowiska naturalnego oraz w zwiększaniu świadomości ekologicznej klientów. Jednocześnie może on pełnić istotną funkcję w przekazywaniu informacji i edukowaniu społeczeństwa. W ramach prowadzonej działalności w obiektach hotelarskich na terenie Polski coraz częściej bywają widoczne podejmowanie aktywności na rzecz rozwoju zrównoważonego. I choć nie są one powszechne ani obligatoryjne stanowią przejaw aktywności we właściwym kierunku. Implementacja koncepcji rozwoju zrównoważonego do praktyki hotelarstwa wymaga kompleksowego podejścia i wzmożonej współpracy z partnerami zaangażowanymi w rozwój turystyki oraz edukacji na każdym etapie postępowania. Przeprowadzone analizy wskazują też na brak przepisów bezpośrednio związanych z turystyką, które wymusiłyby na przedsiębiorcach dbałość o środowisko przyrodnicze i społeczne. W obiektach noclegowych potrzebne jest wypracowanie systemu zachęt klienta do podejmowania aktywności w omawianym zakresie. Ostatni z nurtów badawczych dotyczy zagadnień związanych z potencjałem turystycznym – rozpatrywanym zarówno poprzez uwarunkowania, możliwości jak i zagrożenia rozwoju turystyki. Tego zagadnienia dotyczy współredagowana przeze mnie monografia *Turystyka i rekreacja – współczesne zagrożenia oraz możliwości rozwoju*. Opracowanie zawiera szerokie spojrzenie na rozwój współczesnej turystyki.

Udział w konferencjach naukowych

Nurty badawcze przedstawiłam na międzynarodowych, krajowych konferencjach naukowych i seminariach (pełna lista konferencji (23) znajduje się w Załączniku nr 5). Do najważniejszych spotkań, w których brałam czynny udział należą wystąpienia na:

- Międzynarodowej Konferencji Naukowej Państwo, Gospodarka, Społeczeństw (cyklicznie),
- Międzynarodowej Konferencji Naukowej Stan i perspektywy rozwoju turystyki w Tatrzańskim Parku Narodowym,
- Kongresie Turystyki Polskiej w Świdnicy,
- konferencji naukowo-branżowej Gospodarka turystyczna w regionie. Przedsiębiorstwo. Samorząd. Współpraca (dwukrotnie),
- na warsztatach z geografii turystyki (dwukrotnie).

Członkostwo w organizacjach i stowarzyszeniach naukowych

- członkostwo w Polskim Towarzystwie Geograficznym (od 2013 r.),
- członkostwo w Royal Geographical Society w Londynie (od 2017 r.),
- członkostwo w The Geographical Association (Sheffield) (od 2019 r.).

Projekty badawcze, ekspertyzy i współpraca z otoczeniem zewnętrznym

Po uzyskaniu stopnia doktora (w latach 2006-2019) brałam udział w następujących projektach badawczych jako kierownik:

1. *Rola samorządu terytorialnego w kształtowaniu przestrzeni turystycznej*, 2015, działalność statutowa
2. *Turystyka zrównoważona w Polsce a działalność samorządów gmin*, 2017, działalność statutowa
3. *Współpraca gmin dla rozwoju turystyki*, 2017, Fundusz Badań Naukowych Krakowskiej Akademii
4. *Gastronomia w hotelu a rozwój zrównoważony turystyki* 2018, Fundusz Badań Naukowych Krakowskiej Akademii
5. *Rozwój zrównoważony turystyki. Problemy przyrodnicze, demograficzne i gospodarcze na przykładzie Polski*, 2018, działalność statutowa

Dodatkowo uczestniczyłam w programach: *Umiędzynarodowienie Krakowskiej Akademii* (recenzje skryptów w języku angielskim (dwukrotnie), praktyki w ramach specjalności International Tourism na WPAiSM) współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków

Funduszu Społecznego. Poza tym brałam udział w konsultacjach wytycznych dla branży turystycznej dotyczących ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem oraz współpracując z Fundacją Dzieci Niczyje (obecnie Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę) pomagałam w zorganizowaniu wykładów (prelekcji) w Krakowskiej Akademii oraz na Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie.

Współpracowałam z ośrodkami naukowymi za granicą głównie w ramach wykonywania recenzji artykułów naukowych i z krajowymi – wymiana doświadczeń oraz wygłoszenie autorskich wykładów i realizacja ćwiczeń dla studentów (Uniwersytet Jagielloński, Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie). Moje wcześniejsze doświadczenia zawodowe, w których ważną rolę pełni praca w sektorze turystycznym, sprawiły że dużą wagę przywiązuję do współpracy nauki z praktyką. Dlatego też po uzyskaniu stopnia doktora podejmowałam współpracę ze środowiskiem zewnętrznym. Uczestniczyła w spotkaniu Komisji Promocji i Turystyki Rady Miasta Krakowa (2017), którego tematyka dotyczyła współpracy miasta z uczelniami, promocji Krakowa za granicą jako ośrodka naukowego i akademickiego.

Za przejaw podobnej współpracy można uznać wystąpienie w roli prelegenta i dalszy czynny udział w Kongresie Turystyki Polskiej, w 2016 r. Na spotkaniu obecni byli przedstawiciele Ministerstwa Sportu i Turystyki, samorządowców i środowisk związanych z rozwojem turystyki oraz naukowców. Efektem tego spotkania jest publikacja Kapera I, (2016), *Kongres Turystyki Polskiej – relacja i głos w dyskusji*.

Recenzje prac naukowych

1. Zeszyty Naukowe. Seria geograficzno-turystyczna nr 2, SWPR w Warszawie, 2009,
2. Bulletin of Geography. Socio-economic Series, 2014,
3. Bulletin of Geography. Socio-economic Series, 2015,
4. International Journal of Contemporary Hospitality Management, 2015,
5. Tourism Management, 2015,
6. Tourism Management, 2016,
7. Folia Turistica, 2018.

Podsumowanie działalności naukowo-badawczej

Rezultaty prowadzonych dociekań przedstawiłam w ramach artykułów naukowych opublikowanych w uznanych czasopismach zagranicznych (dwa w czasopismach znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JCR)).

W przeliczeniu na skalę punktową mój dorobek, po uzyskaniu stopnia doktora nauk w zakresie, wyniósł blisko 300 punktów (291) przy czym aktywność publikacyjna w języku angielskim stanowi sporą część dorobku. Dotyczy to także szeregu recenzji artykułów wykonanych dla najlepszych międzynarodowych czasopism naukowych z zakresu turystyki. Kolejnym wymiarem mojej aktywności naukowo-badawczego jest czynny udział w 5 projektach badawczych jako kierownik. Wyniki te były prezentowane na międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych. Po uzyskaniu stopnia doktora otrzymałam wyróżnienie honorowe Rektora Akademii Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie z tytułu szczególnych osiągnięć w pracy naukowej w roku 2015.

Tabela 2. Zestawienie informacji na temat działalności naukowej

Działalność	Liczba
Publikacje naukowe w czasopismach znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JRC) (MNiSW, część A wykazu czasopism naukowych)	2
Monografie naukowe	2
Redakcja naukowa monografii	1
Artykuły w czasopismach naukowych (MNiSW, część B wykazu czasopism naukowych)	17
Pozostałe publikacje w czasopismach naukowych	3
Rozdziały w pracach zbiorowych	10
Konferencje międzynarodowe i krajowe	23
- w tym udział czynny z referatem	17
Projekty badawcze (kierownik)	5
Recenzje prac naukowych, w tym	9
- artykułów w tym w języku angielskim	5
- artykułów, zeszytów w języku polskim	2
- skryptów akademickich w języku angielskim	2

Źródło: opracowanie własne

Działalność dydaktyczna

Znaczącą część mojej pracy w jednostkach naukowych stanowi działalność dydaktyczna. Obecnie prowadzę zajęcia z przedmiotów realizowanych na kierunku turystyka i rekreacja, na Wydziale Prawa, Administracji i Stosunków Międzynarodowych w Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego dla studentów polskojęzycznych, a uprzednio także w języku angielskim (*Tourism Guide Training Course*), w ramach specjalności International Tourism. Uprzednio realizowałam wykłady, ćwiczenia, seminaria i ćwiczenia terenowe na Akademii

Wychowania Fizycznego w Krakowie, w tym także zajęcia dla studentów w ramach programu Erasmus z przedmiotów: *Geography of Tourism* i *Geography of Tourist Attractions in Poland*. Przez cały okres działalności dydaktycznej realizowałam seminaria magisterskie i licencjackie na obu uczelniach (Krakowska Akademia i Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie). W ramach pracy na Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie promowałam 69 prac magisterskich i 52 licencjackie. Prowadzone przeze mnie w ramach seminarium prace uzyskiwały wysokie oceny, co wpływało na otrzymanie przez studentów dyplomów z wyróżnieniem (np. 3 z 5 prac magisterskich w 2017/2018, 1 w 2016/2017), a w przypadku prac licencjackich - np. jedna w 2017/2018, 2 w 2016/2017. Poza tym jedna z prac magisterskich była nominowana do konkursu na najlepszą pracę z gospodarki turystycznej ogłoszonego przez Ministerstwo Sportu i Turystyki.

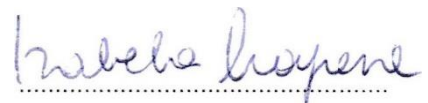
Na Krakowskiej Akademii wypromowałam (od 2008 r.) 21 prac magisterskich i 146 licencjackich. W pracy dydaktycznej dużą wagę przywiązuję do wymiaru praktycznego, dlatego też w ramach zajęć organizowałam dla studentów liczne wizyty studialne. Podczas realizowanych przeze mnie przedmiotów specjalizacyjnych przygotowywałam i przeprowadziłam zajęcia przy współpracy z kilkudziesięcioma przedstawicielami sektora turystycznego w kraju, a w 2018 r. z zagranicy (dla studentów studiów niestacjonarnych III roku Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie). Zajęcia te odbyły się w Sztokholmie. Jakość zajęć potwierdzają wysokie oceny oraz komentarze uzyskiwane od studentów w ankiecie oceniającej pracę nauczycieli akademickich. Noty wystawione przez studentów kształtowały się w 2018 r. na poziomie 4,94, w 2014 – 4,69 i 4,43, a w 2012 – 4,5 przy pięciostopniowej skali. Jednocześnie podnoszę swoje kwalifikacje w zrealizowałam pobyt szkoleniowy w 2014 r. w Oksfordzie, a następnie w 2015 r. na Malcie. W kraju natomiast, w roku akademickim 2017/2018 byłam uczestnikiem kursu podnoszącego kompetencje w zakresie znajomości języka angielskiego – wg standardowego programu CAE współfinansowanego przez Unię Europejską.

Działalność organizacyjna i popularyzatorska

W trakcie pracy na obu uczelniach, jestem zaangażowana w szereg działań organizacyjnych na szczeblu instytutu/wydziału i w skali całej uczelni. Obecnie w ramach Krakowskiej Akademii pełnię funkcję Pełnomocnika Dziekana Wydziału Prawa, Administracji i Stosunków Międzynarodowych do spraw praktyk studenckich na kierunkach stosunki międzynarodowe (w tym International Tourism, turystyka międzynarodowa) oraz turystyka i rekreacja. Upřednio

w ramach pracy na Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie do 2018 r. brałam udział w posiedzeniach Rady Wydziału Turystyki i Rekreacji. Poza tym okres pracy w tej jednostce to także: udział w dniach otwartych (2010 r.), w komisjach przeprowadzających egzaminy licencjackie (od 2012 r. do 2018 r.), kilkukrotne członkostwo w Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej na studia stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia (do 2014 r.). W 2015 r., w ramach działalności promocyjnej prezentowałam Wydział Turystyki i Rekreacji Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie w TVP Kraków (program *Zima w regionach*). Dodatkowo współredagowałam stronę internetową Wydziału Turystyki Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie. Ponadto w związku z seminariami opracowałam i zamieściłam na stronie Wydziału Turystyki i Rekreacji informator na studia licencjackie (2015 r.). Współpracowałam też w redagowaniu czasopisma Puls AWF oraz publikowałam na jego łamach zarówno swoje artykuły, jak i pomagałam studentom w opracowaniu ich tekstów. W ramach popularyzacji nauki wystąpiłam też w Polskim Towarzystwie Geograficznym z odczytem na temat turystyki, a na Akademii Górniczo-Hutniczej byłam jurorem w konkursie Studenckich Kół Naukowych – sekcja geoturystyka w 2015 r.

Kraków, 27.03.2019 r.

Dr Izabela Kapera

Literatura cytowana w autoreferacie

- Borys T., (2007), *Raport z realizacji pracy koncepcja wykorzystania wskaźników zrównoważonego rozwoju jako wskaźników „tła” dla sektorowych wskaźników usług badanych w Systemie Analiz Samorządowych (SAS)*, Jelenia Góra – Poznań.
- Butowski L., Włodarczyk B., (2016), Miary rozwoju przestrzeni turystycznej, „Folia Turistica”, nr 41, s. 261-282.
- Durydiwka M., Kowalczyk A., Kulczyk S., (2010), *Definicja i zakres pojęcia „turystyka zrównoważona*, [w:] *Turystyka zrównoważona*, A. Kowalczyk (red. nauk.), Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Ferguson G.A., Takane Y., (2009), *Analiza statystyczna w psychologii i pedagogice*, tłum. M. Zagrodzki, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Guzal-Dec D., (2015), *Samorząd gminny w kreowaniu zrównoważonego rozwoju obszarów przyrodniczo cennych województwa lubelskiego*, Biała Podlaska: Wydawnictwo Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II, S. „Monografie i Rozprawy”, nr 4..
- Jones P., Hillier D., Comfort D., (2016), *Sustainability In the Hospitality Industry: Some Personal Reflections on Corporate Challenges and Research Agendas*, „International Journal of Contemporary Hospitality Management”, Vol. 28 (1), s. 36–67.
- Kapera I., (2015), *Hotel gastronomy as viewed by customers*, *British Food Journal*, Emerald, Vol. 117 Issue 12, s. 2993-3002.
- Kapera I., (2017), *The Relationship Between National Parks and Local Governments in the Area of Tourism Development in Poland: Collaboration, Opportunities and Challenges*, „Zarządzanie Publiczne”, nr 2 (38), s. 131–146.
- Kapera I., (2018), *Rozwój zrównoważony w hotelarstwie – między teorią a praktyką w Polsce*, „Turyzm”, nr 28 (2), s. 43–50..
- Kapera I., Wszendybył-Skulska E., (2017), *Pro-ecological Hotel Policies as Assessed by Guest*, „Tourism”, Vol. 27 (2), s. 57–62.
- Kazimierzczak M., (2010), *Jaką aksjologię zakłada idea zrównoważonego rozwoju w turystyce?*, [w:] *Uwarunkowania i plany rozwoju turystyki*, t. 6: *Turystyka zrównoważona*, Z. Młynarczyk, I. Potocka, A. Zajadacz, (red.), Poznań: Bogucki Wydawnictwo Naukowe.
- Mika M., (2014), *Założenia i determinanty podtrzymywalności lokalnego rozwoju turystyki*, Kraków: Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Neukrug E.S., Fawcett R.Ch., (2015), *Essentials of Testing and Assessment: A Practical Guide for Counselors, Social Workers, and Psychologists*, Third edition, Australia: Brooks/Cole.
- Niezgoda A., (2004), *Problems of Implementing Sustainable Tourism in Poland*, „The Poznań University of Economics Review”, Vol. 4 (1), 30–42.
- Sokal R.R., Rohlf F.J., (1995), *Biometry: The Principles and Practice of Statistics in Biological Research*, Third edition, San Francisco: WH Freeman.